

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**80 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2020

Наукове видання

Збірник тез доповідей 80 наукової конференції викладачів академії
7 – 8 травня 2020 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 15 від 05.05.2020 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова Єгоров Б.В., д.т.н., професор
Заступник голови Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор
Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор
Бурдо О.Г., д.т.н., професор
Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О.І., д.т.н., професор
Жигунов Д.О., д.т.н., доцент
Іоргачова К.Г., д.т.н., професор
Капрельянц Л.В., д.т.н., професор
Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.
Косой Б.В., д.т.н., професор
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор
Мардар М.Р., д.т.н., професор
Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор
Павлов О.І., д.е.н., професор
Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент
Станкевич Г.М., д.т.н., професор,
Савенко І.І., д.е.н., професор,
Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,
Ткаченко О.Б., д.т.н., професор
Хобін В.А., д.т.н., професор,
Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор
Черно Н.К., д.т.н., професор

розробку системи контролю на підприємстві. Зокрема необхідно визначити: цілі й завдання контролю; функції контрольного підрозділу; склад і зміст інформаційних джерел, що використовуються при реалізації контрольних функцій; склад внутрішньогосподарських підрозділів, що беруть участь у контролі, їх функціональні обов'язки в збиранні, реєстрації й розробці заходів щодо підвищення рівня управління виробництвом і його ефективністю; розподіл інформації із внутрішньовиробничих підрозділів у здійсненні контролю й прийнятті управлінських рішень; схема руху контрольної інформації й розроблювальних заходів щодо рівнів управління; формалізація контрольної інформації й прийнятих рішень.

Основні стадії процесу контролю складаються з наступних етапів:

- Розробка й затвердження нормативної документації з контролю.
- Передача нормативної документації виконавцям.
- Збирання даних про контроль об'єкта.
- Зіставлення фактичних й запланованих показників.
- Визначення відхилень, аналіз й оцінка результатів контролю.
- Розробка й реалізація коректувальних рішень.

Ефективність функціонування системи моніторингу і контролю за станом господарської діяльності об'єкта багато в чому залежить від якості інформаційного забезпечення органів контролю. Розробка ефективної системи моніторингу й контролю фінансово-економічних результатів діяльності харчових підприємств вимагає формування адекватної інформаційно-аналітичної підсистеми, яка повинна гармонійно поєднати в собі всі види інформації – економічну, ринкову, соціологічну, демографічну тощо, а також містити канали інформації з необхідною надійністю, швидкістю передачі й пропускнуою здатністю.

В сучасних умовах існує безліч методів і засобів для збору інформації й підготовки управлінських рішень, зокрема: дослідження операцій, системний аналіз, моделювання, прогнозування, методи експертних оцінок, соціальні дослідження (анкетування та соціальний експеримент). Визначено їх переваги, недоліки й обмеження для цілей розробки й прийняття управлінських рішень.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АУДИТУ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

**Васьковська К.О., к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

В сучасних реаліях ринкової економіки вітчизняні промислові підприємства стикаються з рядом проблем та перешкод, зокрема рівнем матеріально-технічного та кадрового забезпечення, впровадження новітніх технологій, достатніми обсягами виробництва та ефективності реалізації продукції, рівнем інвестицій у розвиток підприємства для отримання додаткового прибутку.

Так, процес ефективного функціонування та успішного економічного розвитку промислового підприємства насамперед залежать від прийняття та успішної реалізації ефективних управлінських рішень, а отже від його управлінської діяльності в цілому. Саме тому удосконалення управління набуває суттєвого значення, а система його контролю (перевірка досягнення поставлених цілей та результативності прийняття управлінських рішень) є досить актуальною і нині.

Аудит управлінської діяльності в Україні є досить новим видом діяльності, тому процес його становлення та розвитку стикається з рядом проблем та перешкод, а саме: недосконалість вітчизняного законодавства (відсутність нормативної бази, законодавчих актів) з аудиту управлінської діяльності, відсутність методології та методичних

рекомендацій щодо проведення аудиту управлінської діяльності, відсутність документування процесу здійснення аудиту управлінської діяльності, недостатній рівень кваліфікації спеціалістів з проведення аудиту управлінської діяльності та незначний рівень практичного досвіду з надання спеціальних аудиторських послуг.

В сучасних ринкових умовах функціонування від виявлених резервів покращення результативності та ефективності діяльності підприємства залежить розвиток його конкурентоспроможності. Тому ефективність прийняття результативних управлінських рішень сприяє розвитку підприємства, розширення обсягів виробництва, зниження собівартості виготовленої продукції та отримання максимального прибутку. Саме це і обумовлює процес становлення та необхідність проведення аудиту управлінської діяльності промислового підприємства.

Суттєва передумова становлення та розвитку аудиту управлінської діяльності виявляється у вагомості використання особливих інструментів в практичній сфері, що забезпечить підвищення ефективності управлінської діяльності промислового підприємства та оптимізацію функціонування і розвитку суб'єкта господарювання.

Аудит управлінської діяльності – це процес дослідження, аналізу та оцінки господарських явищ і факторів для надання пропозицій та рекомендацій керівникам промислового підприємства щодо результативності його діяльності (ефективного та раціонального використання основних засобів, матеріальних, трудових та фінансових ресурсів підприємства для їх економії, пошуку резервів підвищення ефективності діяльності), досягнення поставлених програмних цілей і досягнення кінцевого позитивного фінансового результату діяльності підприємства, контролю за рівнем кваліфікації та професіоналізмом управлінського персоналу та ефективності виконання ними делегованих їм повноважень.

Аудит управлінської діяльності приділяє достатньо уваги ефективності, результативності та економічності діяльності суб'єкта господарювання, а саме: операційним, управлінським та стратегічним планам управління, методикам та процедурам, проектам та окремим напрямкам організації діяльності, що забезпечує досягнення бажаних результатів діяльності.

Так як, аудиту управлінської діяльності безпосередньо взаємопов'язаний з головними функціями управління, що орієнтовані на результат, тому включає такі напрямки проведення, як аудит ефективності системи управління та аудит ефективності (результативності) діяльності підприємства.

Ефективність управління має прямий вплив на покращення ефективності діяльності промислового підприємства та охоплює його діяльність в цілому. В свою чергу, аудит ефективності системи управління ґрунтується на висвітленні ефективності функціонування організаційної структури на підприємстві, що досліджується, та складається з:

— аудиту повноважень – керівник підприємства надає своїм підлеглим право самостійно здійснювати відповідні дії та приймати певні управлінські рішення. Проте, відповідальність залишається за керівником, а отже, вибір професійних підлеглих, що можуть ефективно виконувати делеговані їм повноваження, є одним з головних завдань для керівника підприємства. Так, делегування повноважень керівником підприємства своїм підлеглим забезпечує формування ефективної структури управління.

— аудит винагород полягає в удосконаленні системи заробітної плати: процес преміювання працівників підприємства за досягнення ними вагомих кількісних та якісних результатів їх діяльності. Критерієм ефективності системи преміювання (винагород) є мотивація та зацікавленість персоналу підприємства у досягненні максимальної кількості індивідуальних та колективних результатів праці, підвищення продуктивності їх праці та максимальне використання свого творчого потенціалу.

— аудит системи внутрішньої інформації – безперервний процес отримання якісних та кількісних оцінок поточного стану внутрішньої інформації (нормативної, планової, облікової та аналітичної) відповідно певних критеріїв та показників безпеки.

— аудит використання сучасних методів управління полягає у ефективності та результативності політики та методів управління, що є в пріоритеті, полягає у використанні сучасних комп'ютерних технологій та технологій зв'язку.

— аудит ефективності управління інформаційними технологіями – своєчасність, повнота та достовірність необхідної інформації, що забезпечує процес ефективного прийняття управлінських рішень залежить від обраного програмного забезпечення.

— аудит професійного рівня управлінців полягає в оцінці організаційної культури апарату управління підприємства та якості його професійного спілкування, в оцінюванні процедури прийняття ефективних управлінських рішень та процесу їх реалізації.

В сучасних ринкових умовах зростання рівня конкуренції на ринку збуту продукції, аудит вхідних бар'єрів (бар'єрів входу) виступає напрямком перевірки при проведенні аудиту ефективності діяльності підприємства. Вхідні бар'єри – це фактори, що не дають змоги новим конкурентам проникнути у галузь або вийти на новий ринок збуту продукції. Бар'єри входу виступають однією із форм конкурентної боротьби для збереження та закріплення конкурентних переваг. Суть цих бар'єрів полягає у достатньо високому розмірі витрат, що пов'язані з виходом нових підприємств на ринок збуту продукції та ставить під загрозу окупність таких інвестицій. Вхідні бар'єри фактично збільшують ризик для нових підприємств галузі. Дуже важливо правильно ідентифікувати такі бар'єри входу для стратегічного розвитку підприємства.

Аудитору під час проведення аудиту управлінської діяльності слід перевірити відповідність стратегічних цілей підприємства для виходу на світовий ринок збуту продукції можливостям досліджуваного підприємства, з урахуванням розрахунку відповідних показників.

Отже, аудит управлінської діяльності в країні проходить нелегкий шлях становлення та розвитку. Вирішення питань щодо розробки відповідних стандартів та нормативно-законодавчих актів регламентування процесу проведення аудиту управлінської діяльності на вітчизняних промислових підприємствах, визначення головних концептуальних засад, організації, методології та методичного забезпечення з урахуванням сучасних ринкових умов господарювання сприятиме поширенню аудиту управлінської діяльності в Україні в умовах сьогодення.

ПРУДЕНЦІЙНИЙ НАГЛЯД ЯК СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТОРГОВЦІВ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ

**Євтушевська О.О., канд. екон. наук, доцент
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Поняття «пруденційний» увійшло в активне вживання в українській мові на початку 21 століття в значенні обережний, розсудливий, далекоглядний.

Сфера вживання – фінансово-економічна лексика. Мова запозичення – англійська. Причина запозичення – активне використання слова в міжнародних фінансах і складність однозначного перекладу на українську мову англійського слова *prudential*.

Сьогодні поняття «пруденційний» в основі понять «пруденційний нагляд», «пруденційні норми», «пруденційне регулювання». Точного визначення цих понять ще не склалося, але їх зміст кристалізується навколо наступних стрижнів:

— Пруденційний нагляд – попередній, «ранній» нагляд, що дозволяє реєструвати потенційні можливості ускладнень і проблем в діяльності фінансових інститутів.

— Пруденційні норми – обов'язкові вимоги, виконання яких забезпечує надійність, ліквідність і платоспроможність, управління ризиками, захист інтересів акціонерів і вкладників.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АУДИТУ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	
Васьковська К.О.	395
ПРУДЕНЦІЙНИЙ НАГЛЯД ЯК СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТОРГОВЦІВ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ	
Євтушевська О.О.	397
ОПЕРАЦІЇ КРЕДИТНОГО ХАРАКТЕРУ: ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ У БАНКАХ	
Мельник Ю.М.	399
АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
Ощепков О.П., Магденко С.О.	401
ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Стасюкова К.В., Головаченко Л.М.	403
ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ	
Купріна Н.М., Маркова Т.Д., Баранюк Х.О.	404
АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА	
Ступницька Т.М., Пчелянська Г.Б.	406
НАУКОВІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	
Ткачук Г.О.	408
ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ, ВИМОГИ ДО ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	
Скляр Л.Б.	409
СУЧАСНИЙ СТАН СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	
Тарасова О.В.	411
СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»	
«ПРОДОВОЛЬЧА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ» ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ: ТЕНДЕНЦІЇ ВИЗНАЧЕННЯ	
Криницька О.О., Ткачук Т.І.	413
СЕКЦІЯ «СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ, ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ»	
ПАРТНЕРСТВО УКРАЇНА-НАТО – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО КУРСУ	
Соловей А.О., Ботіка Т.С., Мамроцька О.А.	415
ПРО ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЧЕНОГО	
Соловей А.О., Кананихіна О.М., Ботіка Т.С., Мамроцька О.А.	416
ПЕРШИЙ ЗИМОВИЙ ПОХІД: ОДЕСЬКИЙ ПЕРІОД	
Шишко О.Г.	419
ПРОПАГАНДА В ПУБЛІЧНІЙ ПОЛІТИЦІ	
Дмитрашко С.А.	420
СОЦІАЛЬНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ	
Орлова В.О.	422
КОНФЛІКТ ЦИВІЛІЗАЦІЙ ЯК РУШІЙ ПРОГРЕСУ ЛЮДСТВА	
Петракова Є. Р., Черняк Г.А.	423
ЩОДО ПРОБЛЕМИ ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ЗНАННЯ	
Лар'яновський І.С.	425
МОДЕЛЬ СИСТЕМИ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНИ У ПОРІВНЯННІ З ІНШИМИ КРАЇНАМИ	
Осадча І.А.	427
ТЕОРЕТИКО-ЕМПІРИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРОНИКЛИВОСТІ	
Сороченко О.В.	429
САМОРЕАЛІЗАЦІЯ В СУЧАСНІЙ КОМЕРЦІЙНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ	
Мельник Ю.М., Тодорова С.М., Шевченко Г.А.	430
ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ПЕРСОНАЛУ	
Черкаський А.В.	432
ГЕНДЕРНИЙ РОЗРИВ У ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІЙ ВЛАСНОСТІ: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА	
Дружкова І.С.	433
ІНШОМОВНИ МОВЛЕННЄВІ УМІННЯ ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ	
Верейтіна І.А., Попель О.В., Добровольська Н.Л.	434